

HOTĂRÂREA CURȚII
din 9 decembrie 1997*

Comisia Comunităților Europene

împotriva

Republicii Franceze

„Libera circulație a mărfurilor - Produse agricole - Obstacole rezultând din actele persoanelor particulare - Obligații ale statelor membre”

În cauza C-265/95,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de Hendrik van Lier, consilier juridic, și Jean-Françis Pasquier, funcționar național detașat pe lângă Serviciul juridic, în calitate de agenți, cu domiciliul ales la Luxemburg, la Carlos Gómez de la Cruz, membru al Serviciului juridic, Centre Wagner, Kirchberg,

reclamant,

susținută de

Regatul Spaniei, reprezentat de Alberto José Navarro González, director general al Direcției de coordonare juridică și instituțională comunitară, și Rosario Silva de Lapuerta, abogado del Estado, din Serviciul de contencios comunitar, în calitate de agenți, cu domiciliul ales la Luxemburg, la sediul ambasadei Spaniei, 4-6, boulevard E. Servais,

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de John E. Collins, de la Treasury Solicitor's Department, în calitate de agent, asistat de Stephen Richards și Mark Hoskins, barristers, cu domiciliul ales la Luxemburg, la sediul ambasadei Regatului Unit, 14 Boulevard Roosevelt,

intervenienți,

împotriva

Republicii Franceze, reprezentate de Jean-François Dobbelle, director adjunct în cadrul Direcției Juridice a Ministerului Afacerilor Externe, Catherine de Salins, director-adjunct Anne de Bourgoing, chargé de mission în cadrul aceleiași direcții, și Philippe Martinet, secretar pentru afaceri externe în cadrul aceluiași minister, în calitate de agenți, cu domiciliul ales la Luxemburg, la sediul ambasadei Franței, 8 B, Boulevard Joseph II,

pârât,

* Limba de procedură: franceza.

având ca obiect o acțiune în neîndeplinirea obligațiilor de către Republica Franceză, obligații ce decurg din organizările comune ale piețelor produselor agricole și din articolul 30 coroborat cu articolul 5 din Tratatul CE, prin neluarea tuturor măsurilor necesare și proporționale pentru ca acțiunile persoanelor particulare să nu împiedice libera circulație a fructelor și legumelor,

CURTEA,

constituită din G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, C. Gulmann, H. Ragnemalm, M. Wathelet și R. Schintgen (raportor), președinți de cameră, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissechet, G. Hirsch și P. Jann, judecători,

avocat general: C. O. Lenz,

grefier: H. A. Rühl, administrator principal,

având în vedere raportul pentru ședință,

după ascultarea pledoariilor părților în ședința din 10 iunie 1997, unde Comisia a fost reprezentată de Hendrik van Lier și Jean-François Pasquier, Regatul Spaniei de către Rosario Silva de Lapuerta și Republica Franceză de către Jean-François Dobelle și Kareen Rispal-Bellanger, director adjunct în cadrul Direcției Juridice a Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 9 iulie 1997,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Prin cererea depusă la grefa Curții la 4 august 1995, Comisia Comunităților Europene a introdus, în temeiul articolului 169 din Tratatul CE, o acțiune în neîndeplinirea obligațiilor de către Republica Franceză, obligații ce decurg din organizările comune ale piețelor produselor agricole și din articolul 30 coroborat cu articolul 5 din Tratatul CE, prin neluarea tuturor măsurilor necesare și corespunzătoare pentru ca acțiunile persoanelor particulare să nu împiedice libera circulație a fructelor și legumelor.
2. Comisia declară că a fost sesizată în mod regulat, mai bine de un deceniu, prin plângeri denunțând pasivitatea autorităților franceze față de actele de violență comise de persoane particulare și de mișcările de protest ale agricultorilor francezi îndreptate împotriva produselor agricole provenind din alte state membre. Aceste acte constau în special în interceptarea camioanelor care transportau astfel de produse pe teritoriul francez și distrugerea încărcăturii acestora, în acte de violență îndreptate împotriva șoferilor de camioane, în amenințări împotriva marilor centre comerciale franceze care puneau în vânzare produse agricole

originare din alte state membre, precum și în degradarea acestor mărfuri expuse în magazinele din Franța.

3. Comisia a constatat că, începând cu anul 1993, anumite grupuri de agricultori francezi, printre care o organizație denumită „Coordination rurale”, au lansat o campanie sistematică de controlare a ofertei de produse agricole provenite din alte state membre, caracterizată în special prin acțiuni de intimidare îndreptate împotriva comercianților cu ridicata și a comercianților cu amănuntul pentru a-i determina să se aprovizioneze exclusiv cu produse franceze, prin impunerea unui preț minim de vânzare a produselor în cauză, precum și prin organizarea de controale cu scopul de a verifica respectarea de către agenții economici a instrucțiunilor date.
4. Astfel, din aprilie până în iulie 1993, ținta acestei campanii au reprezentat-o în special căpșunile provenite din Spania. În august și septembrie același an, roșiile provenite din Belgia au fost supuse aceluiași tratament.
5. În 1994, același tip de acțiuni, constând în amenințări îndreptate împotriva centrelor comerciale și în distrugerea mărfurilor și a mijloacelor de transport, au vizat în special căpșunile provenite din Spania, incidente violente desfășurându-se în același loc, de două ori în decursul a două săptămâni, fără ca forțele de ordine prezente să intervină pentru a proteja în mod eficient camioanele și încărcătura acestora.
6. Comisia menționează, de asemenea, și alte cazuri de vandalism care au împiedicat, în Franța, libera circulație a produselor agricole originare din Italia și Danemarca.
7. După intervenția Comisiei, în mai multe ocazii, pe lângă autoritățile franceze, aceasta a estimat că Republica Franceză, prin neluarea tuturor măsurilor necesare și corespunzătoare pentru ca acțiunile persoanelor particulare să nu împiedice, printr-o activitate infracțională, libera circulație a fructelor și legumelor, nu și-a îndeplinit obligațiile ce decurg din organizările comune ale piețelor produselor agricole și din articolul 30 coroborat cu articolul 5 din Tratatul CE. În consecință, prin scrisoarea din 19 iulie 1994, Comisia, în conformitate cu articolul 169 din tratat, a somat guvernul francez să prezinte, în termen de două luni, observațiile sale cu privire la neîndeplinirea obligațiilor.
8. Prin scrisoarea din 10 octombrie 1994, guvernul francez a răspuns că a condamnat întotdeauna actele de vandalism comise de către agricultorii francezi. A subliniat că măsurile preventive de supraveghere, de protecție și de culegere a informațiilor au permis o diminuare considerabilă a incidentelor între 1993 și 1994. Mai mult, faptul că organele de anchetă penală au întreprins sistematic anchete judiciare demonstrează hotărârea autorităților franceze de a reprimă comportamentul infracțional care poate împiedica importul de produse agricole din alte state membre. Totuși, aceste operațiuni de tip comando, conduse în mod imprevizibil de către grupuri mici, foarte mobile, îngreunează foarte mult intervenția forțelor de ordine, explicând caracterul deseori inutil al procedurilor judiciare demarate. În cele din urmă, practicile organizației „Coordination Rurale” care urmăresc influențarea pieței produselor agricole prin recurgerea la amenințări și distrugerii fac obiectul unei proceduri înaintea Consiliului Concurenței.
9. La 20 aprilie 1995, cu toate acestea, s-au produs noi incidente grave în sud-vestul Franței, în cursul cărora au fost distruse produse agricole provenite din Spania.
10. Comisia a emis, prin urmare, la 5 mai 1995, un aviz motivat, în conformitate cu articolul 169 alineatul (1) din tratat. În respectivul aviz, s-a considerat că Republica Franceză, prin neluarea

tuturor măsurilor necesare și corespunzătoare pentru ca acțiunile persoanelor particulare să nu împiedice libera circulație a fructelor și legumelor, nu și-a îndeplinit obligațiile ce decurg din organizările comune ale piețelor produselor agricole și din articolul 30 coroborat cu articolul 5 din Tratatul CE, și i-a solicitat, în temeiul articolului 169 alineatul (2) din tratat, să ia măsurile necesare pentru a se conforma în termen de o lună acestui aviz.

11. La 16 iunie 1995, guvernul francez a subliniat că a adoptat toate prevederile ce intră în competența sa pentru a garanta libera circulație a mărfurilor pe teritoriul său și că mijloacele de descurajare introduse au permis restrângerea clară a actelor de violență comise în 1995. O acțiune comună de luptă împotriva repetării actelor de vandalism a fost definită, la nivel național, între ministerele în cauză, care presupune în special o supraveghere sporită și instrucțiuni referitoare la fermitate adresate prefectilor și forțelor de ordine. Mai mult, la nivel local, un dispozitiv de alertă constând dintr-un sistem de supraveghere atentă a zonelor sensibile, a permis evitarea a numeroase incidente. Deși este imposibilă eliminarea tuturor riscurilor de distrugere, dat fiind faptul că este vorba despre acțiuni concertate imprevizibile ai căror autori responsabili sunt foarte greu de identificat, Tribunal correctionnel de Nîmes a condamnat, în 1994, 24 de agricultori pentru distrugerea bunurilor altuia. De la intrarea în vigoare, la 1 martie 1994, a articolului 322-13 din noul Cod penal, urmărirea penală și sancționarea pentru amenințarea cu distrugerea bunurilor a devenit mai eficientă. În final, răspunderea pentru prejudiciile cauzate revine statului, fiind elaborate instrucțiuni pentru a accelera repararea prejudiciului suferit de agenții economici în cauză.
12. Conform Comisiei, ministrul francez al agriculturii a declarat cu toate acestea, în 1995, că, deși a dezaprobat și condamnat actele de violență ale agricultorilor, nu a considerat niciodată intervenția forțelor de ordine ca fiind un mod de a pune capăt acestora.
13. La 3 iulie 1995, trei camioane care transportau fructe și legume provenite din Spania au fost ținta unor acte de violență în sudul Franței, fără ca forțele de ordine să intervină. La începutul lunii iulie 1995, fructe provenite din Italia și Spania au fost din nou distruse de către agricultorii francezi.
14. În consecință, Comisia a introdus prezenta acțiune.
15. Prin ordonanțele din 14 și 27 februarie 1996, Curtea a permis Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, respectiv Regatului Spaniei, să intervină în sprijinul concluziilor Comisiei.
16. În sprijinul acțiunii sale, Comisia susține că articolul 30 din tratat și organizările comune ale piețelor de fructe și legume, care se întemeiază pe același principiu de eliminare a obstacolelor din calea comerțului, interzic restricțiile cantitative la importul între statele membre, precum și toate măsurile cu efect echivalent. Pe de altă parte, în conformitate cu articolul 5 din tratat, statele membre sunt obligate să ia toate măsurile care să asigure executarea obligațiilor ce decurg din acest tratat.
17. Prin urmare, interceptarea mijloacelor de transport și distrugerea produselor agricole originare din alte state membre, precum și climatul de insecuritate determinat de amenințările diverselor organizații agricole îndreptate împotriva distribuitorilor de fructe și legume provenite din statele în cauză, constatate în special pe teritoriul Franței, pot constitui un obstacol în calea schimburilor intracomunitare de astfel de produse, pe care statele membre sunt obligate să îl înlăture prin luarea de măsuri adecvate, inclusiv măsuri împotriva persoanelor particulare care pot pune în pericol libera circulație a mărfurilor.

18. În acest caz, faptul că incidentele grave au continuat, an după an, să constituie un obstacol în calea importului și tranzitului prin Franța al fructelor și legumelor originare din alte state membre, indică faptul că măsurile preventive și represive pe care guvernul francez le invocă în apărarea sa nu sunt nici suficiente, nici proporționate pentru descurajarea autorilor infracțiunilor de la comiterea și repetarea acestora. Mai mult, este foarte clar prin prisma elementelor faptice de care dispune Comisia că, în mod repetat, autoritățile franceze s-au abținut de a interveni pentru a preveni și reprimă în mod eficient actele de violență ale agricultorilor din Franța.
19. Guvernele spaniol și cel al Regatului Unit susțin concluziile Comisiei.
20. Pe de altă parte, guvernul francez susține că acțiunea Comisiei nu este întemeiată.
21. Astfel, astfel acesta a pus în aplicare, în condiții similare cu cele aplicabile în cazul încălcărilor comparabile ale dispozițiilor dreptului național, toate mijloacele necesare și adecvate pentru prevenirea și sancționarea acțiunilor persoanelor particulare care împiedică libera circulație a produselor agricole. Măsurile de supraveghere aplicate în 1993 au permis restrângerea clară a acțiunilor de violență comise în anii următori.
22. Cu toate acestea, ținând cont de numărul mare de camioane care transportă produse agricole pe teritoriul francez și de multitudinea destinațiilor acestora, pe de o parte, precum și de caracterul imprevizibil al manifestațiilor agricultorilor care acționează în grupuri mici de tip comando, pe de altă parte, este imposibilă eliminarea tuturor riscurilor de distrugere. Acest ultim motiv explică, de asemenea, de ce este foarte dificilă identificarea autorilor și stabilirea participării lor personale la actele de violență pentru sancționarea fiecărei persoane. Cu toate acestea, din 1994, încă șase persoane au fost condamnate sau cercetate. Mai mult, autoritățile polițienești trebuie creditate cu o putere de apreciere pentru a decide dacă trebuie să intervină în vederea păstrării ordinii publice. În orice caz, statul despăgubește victimele infracțiunilor pe temeiul unei răspunderi obiective a autorităților publice. Astfel, pentru anii 1993, 1994 și 1995, s-a vărsat o sumă de peste 17 milioane franci francezi cu titlu de daune-interese.
23. Guvernul pârât adaugă că nemulțumirea agricultorilor francezi se datorează unei creșteri considerabile a exportului de produse spaniole de la aderarea Regatului Spaniei, ceea ce a determinat o scădere considerabilă a prețurilor, însoțită de devalorizarea competitivă a pesetei, precum și de prețurile de dumping practicate de producătorii spanioli. Piața franceză de fructe și legume a fost grav perturbată de faptul că perioada tranzitorie prevăzută la aderare nu a fost însoțită de niciun mecanism de supraveghere a prețurilor practicate la export de către producătorii spanioli. Guvernul francez mai subliniază că, departe de a avea o atitudine protecționistă, a făcut dovada, în acest caz, a unui comportament constructiv luând inițiativa unor demersuri la Consiliu în dorința de a rezolva dificultățile pieței de fructe și legume și consultându-se cu autoritățile spaniole.
24. Pentru a putea determina temeinicia acțiunii Comisiei, trebuie reamintit, cu titlu introductiv, faptul că libera circulație a mărfurilor constituie unul dintre principiile fundamentale ale tratatului.
25. În acest sens, articolul 3 litera (c) din Tratatul CE prevede că, în scopurile enunțate la articolul 2, acțiunea Comunității presupune o piață internă caracterizată prin eliminarea, între statele membre, a obstacolelor, în special cele în calea liberei circulații a mărfurilor.

26. În conformitate cu articolul 7a alineatul (2) din Tratatul CE, piața internă este formată dintr-un spațiu fără frontiere interioare în care este asigurată libera circulație a mărfurilor, în conformitate cu dispozițiile din tratat.
27. Acest principiu fundamental este pus în aplicare prin articolul 30 și următoarele din tratat.
28. În special, articolul 30 prevede că restricțiile cantitative la import, precum și orice măsură cu efect echivalent, sunt interzise între statele membre.
29. Această dispoziție, plasată în context, trebuie să fie înțeleasă ca vizând eliminarea tuturor barierelor, directe sau indirecte, actuale sau potențiale, din calea fluxului de importuri din comerțul intracomunitar.
30. Ca instrument indispensabil realizării pieței fără frontiere interne, articolul 30 nu interzice numai măsurile de origine statală care, prin ele însele, creează restricții la comerțul între statele membre, ci se poate aplica și în cazul în care un stat membru a omis să ia măsurile necesare pentru a face față barierelor în calea liberei circulații a mărfurilor datorate unor cauze care nu sunt de origine statală.
31. Într-adevăr, faptul că un stat membru nu acționează sau, eventual, nu ia măsurile necesare prevenirii obstacolelor în calea liberei circulații a mărfurilor, create în special prin acțiunile persoanelor particulare pe teritoriul său, împotriva produselor originare din alte state membre, este de natură să obstrucționeze schimburile intracomunitare, în aceeași măsură ca și un act pozitiv.
32. Prin urmare, articolul 30 impune statelor membre nu numai să nu adopte acte și comportamente care ar putea constitui un obstacol în calea schimburilor comerciale, dar și, coroborat cu articolul 5 din tratat, să ia toate măsurile necesare și adecvate pentru a asigura pe teritoriul lor respectarea acestei libertăți fundamentale.
33. În această ultimă ipoteză, statele membre, care sunt singurele competente în ceea ce privește păstrarea ordinii publice și salvagardarea securității interne, se bucură fără îndoială de o marjă de apreciere pentru a determina care sunt, într-o situație dată, măsurile cele mai potrivite pentru eliminarea barierelor în calea importului de produse.
34. Prin urmare, instituțiile comunitare nu se pot substitui statelor membre pentru a prevedea măsurile pe care acestea trebuie să le ia și să le aplice efectiv pentru a garanta libera circulație a mărfurilor pe teritoriul lor.
35. Cu toate acestea, Curtea este cea care, având în vedere puterea de apreciere sus-menționată, trebuie să verifice, în cazurile în care este sesizată, dacă statul membru în cauză a luat măsurile adecvate pentru a asigura libera circulație a mărfurilor.
36. Trebuie adăugat că, în conformitate cu dispozițiile combinate ale articolelor 38-46 și articolului 7 alineatul (7) din Tratatul CE (a se vedea hotărârile din 14 iulie 1976, Kramer e.a., 3/76, 4/76 și 6/76, Cul. p. 1279, considerentele 53 și 54, și din 25 mai 1993, Comisia/Italia, C-228/91, Cul. p. I-2701, considerentul 11, referitoare la regulamentele privind organizarea comună a piețelor din sectorul produselor pescărești) considerentele precedente se aplică și regulamentelor Consiliului privind organizarea comună a piețelor pentru diferite produse agricole.

37. În ceea ce privește prezenta cauză, în special, se impune constatarea că faptele care stau la originea acțiunii în neîndeplinirea obligațiilor pe care Comisia a introdus-o împotriva Republicii Franceze nu sunt contestate.
38. Actele de violență comise pe teritoriul francez împotriva produselor agricole originare din alte state membre, constând în special din interceptarea camioanelor care transportau aceste produse, distrugerea încărcăturii acestora și violențe la adresa șoferilor, precum și amenințări îndreptate împotriva comercianților cu ridicata și comercianților cu amănuntul, precum și distrugerea mărfurilor expuse, creează, fără îndoială, obstacole în calea schimburilor intracomunitare de astfel de produse.
39. Prin urmare, trebuie verificat dacă, în acest caz, guvernul francez a respectat obligațiile sale, în temeiul articolului 30 coroborat cu articolul 5 din tratat, luând măsurile necesare și corespunzătoare pentru a face față acțiunilor persoanelor particulare care împiedică libera circulație a anumitor produse agricole.
40. În acest sens, trebuie subliniat că, după cum rezultă din observațiile Comisiei, incidentele contestate de către această instituție prin prezenta acțiune se produc în mod regulat de peste zece ani.
41. Încă din 8 mai 1985 Comisia a adresat Republicii Franceze o primă somație, solicitând să ia măsurile preventive și sancționatorii necesare pentru a pune capăt acțiunilor de acest fel.
42. De altfel, în acest caz, Comisia a reamintit în mai multe ocazii guvernului francez că dreptul comunitar impune obligația de a asigura respectarea efectivă a principiului liberei circulații a mărfurilor prin eliminarea tuturor restricțiilor la libertatea schimburilor de produse agricole provenite din alte state membre.
43. Prin urmare, autoritățile franceze au dispus de timp suficient pentru a lua măsurile indispensabile în vederea îndeplinirii obligațiilor sale în conformitate cu dreptul comunitar.
44. În continuare, în ciuda explicațiilor oferite de guvernul pârât, care afirmă că s-au luat toate măsurile pentru evitarea continuării violențelor și pentru pedepsirea vinovaților, este o realitate faptul că, an după an, incidente grave au periclitat schimburile de produse agricole pe teritoriul francez.
45. Din expunerea faptelor prezentate de către Comisie, care nu au fost contestate de guvernul francez, rezultă că există anumite perioade ale anului care sunt vizate în primul rând, mai mult, există și locuri expuse în mod deosebit, unde incidentele s-au produs de mai multe ori în cursul aceluiași an.
46. Din 1993, actele de violență și de vandalism nu au vizat numai mijloacele de transport ale produselor agricole, ci s-au extins și la sectorul de distribuție cu ridicata și cu amănuntul a acestor produse.
47. În 1996 și 1997 s-au produs noi incidente grave de același fel.
48. Trebuie subliniat și că nu s-a contestat faptul că, în timpul acestor incidente, forțele de ordine franceze fie nu au fost prezente la fața locului, cu toate că în anumite cazuri, autoritățile competente au fost avertizate cu privire la iminența manifestațiilor agricultorilor, fie nu au intervenit, chiar în cazurile în care acestea depășeau ca număr autorii tulburărilor. Mai mult, acestea nu erau întotdeauna acțiuni rapide ale unor manifestații care acționau prin surprindere

și părăseau de îndată locul faptei, deoarece, în anumite cazuri, tulburările au durat mai multe ore.

49. Mai mult, în mod indiscutabil anumite acte de vandalism au fost filmate cu camere de televiziune, manifestații au acționat deseori fără a-și acoperi fețele, iar grupurile de agricultori, autori ai manifestațiilor violente, sunt cunoscute de forțele de ordine.
50. Cu toate acestea, este adevărat că doar un număr mic de persoane care au participat la aceste tulburări grave ale ordinii publice au fost identificate și anchetate.
51. Astfel, în ceea ce privește numeroasele acte de vandalism comise în perioada aprilie-august 1993, autoritățile franceze nu au fost în măsură decât să citeze un singur caz de trimitere în judecată.
52. Având în vedere cele menționate anterior, Curtea, fără a contesta dificultățile autorităților competente în a face față situațiilor de tipul celor în cauză, nu poate decât să constate că, ținând cont de frecvența și gravitatea incidentelor enumerate de către Comisie, măsurile luate de către guvernul francez în acest sens nu au fost suficiente pentru a garanta libertatea schimburilor intracomunitare de produse agricole pe teritoriul său, prin împiedicarea și descurajarea în mod eficient a autorilor infracțiunilor în cauză de la comiterea și repetarea lor.
53. Această constatare se impune cu atât mai mult cu cât distrugerile și amenințările evocate de către Comisie nu afectează numai importul sau tranzitarea Franței de către produsele vizate direct de acțiunile violente, dar creează și un climat de insecuritate care are un efect descurajant asupra fluxului schimburilor comerciale în ansamblul lor.
54. Constatarea anterioară nu este deloc afectată de argumentul guvernului francez conform căruia situația agricultorilor francezi era atât de dificilă încât existau motive solide să se creadă că o intervenție mai hotărâtă a autorităților competente riscă să provoace reacții violente din partea operatorilor în cauză, determinând tulburări mult mai grave ale ordinii publice sau chiar de ordin social.
55. În fapt, teama de dificultăți interne nu poate justifica abținerea unui stat membru de la aplicarea corectă a dreptului comunitar (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 7 decembrie 1995, Comisia/Franța, C-52/95, Cul. p. I-4443, considerentul 38).
56. Statului membru în cauză, cu excepția cazului în care se poate stabili că o acțiune din partea sa poate avea consecințe asupra ordinii publice cărora nu le va putea face față numai cu mijloacele de care dispune, îi revine obligația de a lua toate măsurile corespunzătoare pentru a garanta aplicarea și eficacitatea dreptului comunitar cu scopul de a asigura aplicarea corectă a acestui drept în interesul tuturor operatorilor economici.
57. Or, în speță, guvernul pârât nu are nicio dovadă concretă cu privire la existența unui pericol pentru ordinea publică căruia să nu îi poată face față.
58. Trebuie adăugat că, deși nu este imposibil ca amenințarea unor tulburări grave ale ordinii publice să poată, în anumite cazuri, justifica absența intervenției forțelor de ordine, acest argument poate fi invocat numai cu privire la o situație determinată, și nu la modul general, cum este cazul în speță, pentru toate incidentele evocate de către Comisie.

59. În ceea ce privește faptul că Republica Franceză și-a asumat răspunderea pentru prejudiciile cauzate victimelor, trebuie subliniat că acest argument nu poate fi invocat de către guvernul pârât pentru ca acesta să fie scutit de obligațiile sale în temeiul dreptului comunitar.
60. Chiar dacă o despăgubire poate repara, cel puțin parțial, prejudiciul suferit de operatorii economici în cauză, aceasta nu înseamnă, în schimb, că neîndeplinirea obligațiilor de către statul membru în cauză este înlăturată.
61. În ceea ce privește argumentele întemeiate pe contextul socio-economic foarte dificil în care s-ar fi aflat piața franceză de fructe și legume după aderarea Regatului Spaniei, nici acestea nu pot fi reținute.
62. În acest sens, jurisprudența este constantă în a stabili că motivele de natură economică nu pot servi în niciun caz drept justificare pentru barierele interzise prin articolul 30 din tratat (a se vedea, în special, Hotărârea din 11 iunie 1985, Comisia/Irlanda, C-288/83, Cul. p. 1761, considerentul 28).
63. Cu privire la sugestia guvernului francez, în sprijinul acestor argumente, că destabilizarea pieței franceze de fructe și legume a fost provocată de practici neloiale, cum ar fi încălcări ale dreptului comunitar de către producătorii spanioli, trebuie reamintit faptul că un stat membru nu poate lua în mod unilateral măsuri de apărare sau un comportament menit să preîntâmpine o nerespectare eventuală, din partea unui alt stat membru, a normelor dreptului comunitar (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 23 mai 1996, Hedley Lomas, C-5/94, Cul. p. I-2553, considerentul 20).
64. Această situație intervine mai ales în domeniul politicii agricole comune, unde numai Comunitatea poate lua, dacă este cazul, măsurile necesare pentru a face față dificultăților pe care le pot cunoaște anumiți operatori, în special ca urmare a unei noi aderări.
65. Având în vedere toate considerentele precedente, se conchide că, în acest caz, guvernul francez, în mod manifest și constant, a omis să adopte măsuri suficiente și adecvate pentru a pune capăt actelor de vandalism care periclitează libera circulație pe teritoriul său a anumitor produse agricole originare din alte state membre și pentru a împiedica repetarea unor astfel de acte.
66. În consecință, trebuie să se constate că, prin neluarea tuturor măsurilor necesare și corespunzătoare pentru ca acțiunile persoanelor particulare să nu împiedice libera circulație a fructelor și legumelor, Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile ce decurg din articolul 30 coroborat cu articolul 5 din Tratatul CE și din organizările comune ale piețelor produselor agricole.

Cu privire la cheltuielile de judecată

67. În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din regulamentul de procedură, orice parte care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, dacă se cere acest lucru. Având în vedere că Republica Franceză a căzut în pretenții, este obligată la plata cheltuielilor de judecată. În conformitate cu articolul 69 alineatul (4) din prezentul regulament, statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu își suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

hotărăște:

- 1) Prin neluarea tuturor măsurilor necesare și corespunzătoare pentru ca acțiunile persoanelor particulare să nu împiedice libera circulație a fructelor și legumelor, Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile ce decurg din articolul 30 coroborat cu articolul 5 din Tratatul CE și din organizările comune ale piețelor produselor agricole.
- 2) Republica Franceză este obligată la plata cheltuielilor de judecată.
- 3) Regatul Spaniei și Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord își suportă propriile cheltuieli de judecată.

Rodríguez Iglesias	Gulmann	Ragnemalm	Wathelet	
Schintgen	Mancini	Moitinho de Almeida	Kapteyn	
Murray	Edward	Puissochet	Hirsch	Jann

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 9 decembrie 1997.

Grefier	Președinte
R. Grass	G. C. Rodríguez Iglesias